

Bernal, 7 de setembre de 1995

Estimats amics,

quan vaig rebre el fax de la Motse i vaig veure de quina frase s'havia agafat el senyor Bonada per fer la seva denúncia, se'm va despertar la curiositat d'esbrinar què havia passat. Així, vaig cercar la còpia de la traducció (que, per sort, guardava) i ja vaig veure que hi havia una errada al llibre imprès. Després, vaig demanar fotocòpia de la mateixa pàgina de la traducció castellana, a l'amic bibliotecari de la High School de Quilmes, i ja us podeu imaginar la meva estupefacció quan vaig veure que hi deia «Avila», i no pas «villa vieja» o el que fos equivalent a «vella vila». O sigui que si en Bonada es va basar en això, devia estar pitof quan va fer la comparació!

I ja que m'hi havia posat, em vaig fixar en algunes coses més, i per això vaig demanar la còpia de l'original anglès (que no he pogut trobar a les biblioteques de Bernal). Aleshores, he pensat que si algú vol establir si una traducció de l'anglès al català ha estat feta de la traducció castellana, més que les coincidències, el que hauria d'establir és les divergències entre la catalana i la castellana, respecte de l'original. O sigui, si agafem la frase: «That Spanish woman who lived three hundred years ago was certainly not the last of her kind», i després veiem que la castellana fa: «Aquella española que vivió hace trescientos años no fue, ciertamente, la última de su especie», i la catalana diu: «Aquella espanyola que visqué tres-cents anys enrere no va ser, per cert, la darrera de la seva mena», no haurem fet més que constatar allò que deia respecte a les traduccions del *Tròpic de Càncer*, que tant un traductor com l'altre s'han cenyit a l'original.

En canvi, vegem què passa si analitzem certes diferències. Si anem a la frase en qüestió, l'anglès fa: «Out they toddled from rugged Avila...», i la meua traducció diu: «Tots dos sortiren de la vella Avila amb pas vacil·lant...», però en canvi la castellana diu: «Los dos salieron juntos de Avila con pasos infantiles...». És a dir que si jo hagués copiat la castellana, com és que hi vaig afegir l'adjectiu *vella* (que tradueix aproximadament el *rugged* de l'original) i vaig posar "pas vacil·lant" i no "pas infantil"?

M'he entretingut, també, a assenyalar unes quantes diferències més, que considero fonamentals. Més amunt, la castellana presenta guions, quan tant l'original com la meua porten comes. I més avall, el traductor castellà tradueix «child-pilgrimage» per "temprana peregrinación", quan jo poso "romiatge pueril"; «brilliant girl» és "muchacha prometedora", en castellà, però "noia tan genial", per a mi; «would never justify» esdevé "descalificara para siempre", però "mai no justifiqués", per a mi; «beyond self» és "más allá del yo terreno", en canvi jo dic només "més enllà del jo", com a l'original. Després hi ha un

paràgraf on el narrador anglès empra el «perhaps» dues vegades, tot donant un caràcter de condicional al que diu; en canvi, el traductor castellà ho posa en pretèrit perfet, obviant la condicionalitat, que jo respecto amb el "potser"; «tangled circumstance» esdevé "circunstancias complejas" en castellà, però "cuircumstàncies adverses" per a mi; «later-born Theresas» és "Teresas más recientes", però "Tereses nascudes posteriorment" en català. I *last but not least*, «Their ardour alternated» és "Su ardor se apoyaba" en castellà, i "El seu ardor oscil·lava", per a mi.

No hi ha dubte que, en alguns d'aquests casos, la divergència és de matis, però és suficient marcada per demostrar que la traducció catalana de cap manera hauria pogut quedar com és si no hagués estat feta de l'original anglès.

Tanmateix, tot això no té cap més finalitat que demostrar la imbecilitat de l'enfant terrible del periodisme, que es veu que té moltes ganes de fer mèrits, embrutant els altres.

Celebro que l'Alzueta i l'Alex hagin recapacitat i comprès que el que deia aquest minyó eren atzagaiades. Altrament, també els hauríem pogut dir que li preguntessin a veure de quines traduccions castellanes he "copiat" *Set contes gòtics* i *El secret de Lady Audley*.

Us recordem molt i, els de casa, us envien petons i abraçades, desitjant que us provi el retorn a casa. I tot el meu afecte